

KOMMISJONSVEDTAK

2004/EØS/56/25

av 7. september 2001

om retningslinjer for gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 761/2001 om frivillig deltaking for organisasjoner i en fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS)(*)

[meddelt under nummer K(2001) 2504]

(2001/681/EF)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 761/2001 av 19. mars 2001 om frivillig deltaking for organisasjoner i en fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS)⁽¹⁾, særlig artikkel 2 bokstav s) annet ledd, artikkel 3 nr. 3 bokstav b) og artikkel 8, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I forordning (EF) nr. 761/2001 fastsettes kravene til organisasjoner for deltaking i EMAS.
- 2) Det bør fastsettes retningslinjer for å sikre en ensartet anvendelse i alle medlemsstater av forordning (EF) nr. 761/2001.
- 3) Det er hensiktsmessig å identifisere særlige tilfeller der det å definere den egnede enheten som skal registreres som en EMAS-organisasjon, kan være vanskelig, og å sørge for en harmonisert tilnærming til denne situasjonen, samt for unntak der det tillates registrering for enheter som er mindre enn et område.
- 4) Det bør fastsettes retningslinjer for utarbeiding av miljøkontrollprogrammene for organisasjoner i EMAS, for godkjenning av miljøredegjørelser og påfølgende årlige ajourføringer, samt for unntak fra prinsippet om årlige godkjente ajourføringer.
- 5) Det er også hensiktsmessig å harmonisere den praktiske bruken av EMAS-logoen og å sikre at den uttømmende listen med unntak for bruk av logoen på visse vilkår er tydelig.

- 6) Tiltakene fastsatt i dette vedtak er i samsvar med uttalelse fra komiteen nedsatt ved artikkel 14 i forordning (EF) nr. 761/2001 -

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Enheter som det er vist til i artikkel 2 bokstav s) annet ledd i forordning (EF) nr. 761/2001, skal registreres som en organisasjon i samsvar med retningslinjene i vedlegg I.

Artikkel 2

Organisasjonenes ajourføringer av miljøredegjørelsen skal godkjennes slik det er vist til i artikkel 3 bokstav b) i forordning (EF) nr. 761/2001 i samsvar med retningslinjene i vedlegg II.

Artikkel 3

EMAS-logoen som det er vist til i artikkel 8 i forordning (EF) nr. 761/2001, skal brukes i samsvar med retningslinjene i vedlegg III.

Artikkel 4

Dette vedtak er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 7. september 2001.

For Kommisjonen

Margot WALLSTRÖM

Medlem av Kommisjonen

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 247 av 17.9.2001, s. 24, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 16/2003 av 31. januar 2003 om endring av EØS-avtalens vedlegg XX (Miljø), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 19 av 10.4.2003, s. 19.

(¹) EFT L 114 av 24.4.2001, s. 1.

VEDLEGG I

RETNINGSLINJER FOR HVILKE ENHETER SOM KAN REGISTRERES I EMAS

(Alle henvisninger til vedlegg gjelder vedleggene til forordning (EF) nr. 761/2001, med mindre noe annet uttrykkelig er angitt)

Retningslinjenes formål

Utvidelsen av EMAS fra tradisjonelt å omfatte industri- og produksjonssektorene til å omfatte alle organisasjoner som har en form for miljøvirkning, betyr at enheter med mange ulike organisasjonsstrukturer vil kunne registrere seg i EMAS. Disse retningslinjer er utarbeidet på grunnlag av artikkel 2 bokstav s) annet og fjerde punktum, og på grunnlag av artikkel 2 bokstav t) i forordning (EF) nr. 761/2001 for å hjelpe organisasjoner, miljøkontrollører og vedkommende organer til å avgjøre om en enhet oppfyller kravene for å registreres som en EMAS-organisasjon.

Valget av hvilken enhet som skal registreres vil avgjøres ut fra en kombinasjon av ledelsens kontroll og geografisk plassering.

Enheter som skal registreres som en organisasjon i EMAS, skal ikke overskride en medlemsstats grenser. Dersom organisasjonen består av ett eller flere områder, skal hvert område som EMAS gjelder for, oppfylle alle EMAS-krav, herunder kravet om kontinuerlig forbedring av miljøprestasjonen som definert i artikkel 2 bokstav b) i forordning (EF) nr. 761/2001.

Enheter med følgende organisasjonsstrukturer er identifisert og skal gjennomgås nærmere i relevante avsnitt i dette dokument:

1. organisasjoner med virksomhet som finner sted på bare ett område,
2. organisasjoner som under særlige omstendigheter vil kunne registrere en enhet som er mindre enn et område,
3. organisasjoner med virksomhet som finner sted på ulike områder,
  - a) med de samme eller lignende produkter eller tjenester,
  - b) med ulike produkter eller tjenester,
4. organisasjoner som det ikke kan defineres et bestemt område for,
5. organisasjoner som kontrollerer midlertidige områder,
6. uavhengige organisasjoner som registreres som én felles organisasjon,
7. små foretak med virksomhet i et nærmere angitt stort territorium og som produserer de samme eller lignende produkter eller tjenester,
8. lokale myndigheter og statlige institusjoner.

Deltakere i EMAS bør fra første stund være klar over at miljøkontrollører, og eventuelt vedkommende organer, kan øve innflytelse når det gjelder å bestemme hvilken enhet som skal registreres (se artikkel 2 bokstav s) og t) i forordning (EF) nr. 761/2001). Videre må alle deltakere framskaffe en miljøredegjørelse som blant annet må omfatte en klar og entydig beskrivelse av organisasjonen som skal registreres i EMAS, og en oppsummering av organisasjonens former for virksomhet, produkter og tjenester, samt dens forhold til eventuelle moderorganisasjoner (se vedlegg III nr. 3.2 bokstav a)). Disse kravene har tilknytning til andre krav som gjelder ledelsens kontroll og innflytelse over organisasjonens miljøaspekter (se vedlegg I.A, særlig nr. 4.3.1, og vedlegg I.B).

Hensikten med disse kravene er å sikre at organisasjonens ledelse har kontroll med og innflytelse over de av organisasjonens miljøaspekter som har betydelige miljøvirkninger på alle områder. Deltakerne rådes derfor til å ha en klar og logisk begrunnelse for valget av hvilke av organisasjonens områder eller deler av områder som skal registreres. Ved å gjøre dette, kommer organisasjonene kravene i miljøredegjørelsen i forkjøpet og vil være godt forberedt på å kunne besvare eventuelle forespørsler, særlig fra miljøkontrollører og vedkommende organer, men i tillegg også fra andre berørte parter. Vedkommende organ skal nekte registrering dersom den valgte enheten som skal registreres, ikke er i overensstemmelse med definisjonene i artikkel 2 bokstav s) og t) i forordning (EF) nr. 761/2001 og som er forklart i disse retningslinjer. I tvilstilfeller bør en organisasjon derfor rådspørre vedkommende organ allerede i startfasen av iverksettingen av en miljøstyringsordning (EMS).

Prinsipper:

- Innsyn
- Ledelsens kontroll
- Ikke bare velge de gode stedene
- Ansvar overfor allmennheten
- Ansvar på lokalt plan

Definisjoner

«Organisasjon» skal i henhold til artikkel 2 bokstav s) i forordning (EF) nr. 761/2001 bety et foretak, selskap, firma, bedrift, myndighet eller institusjon, eller en del av eller kombinasjon av slike, uavhengig av om den/det er anerkjent som juridisk person eller ikke, offentlig eller privat, som har egne funksjoner og egen forvaltning.

«Område» skal i henhold til artikkel 2 bokstav t) i forordning (EF) nr. 761/2001 bety all grunn på et bestemt geografisk sted som forvaltes og kontrolleres av en organisasjon og som benyttes til virksomhet, produkter og tjenester. Dette omfatter all infrastruktur, alt utstyr og alle materialer.

«Enhet» skal bety område eller underavdeling, organisasjon, del eller gruppering av organisasjoner som søker å registrere seg under ett registreringsnummer.

1. ORGANISASJONER MED VIRKSOMHET SOM FINNER STED PÅ BARE ETT OMRÅDE

En organisasjon med virksomhet som finner sted på bare ett område, er det enkleste tilfellet fordi området ledelsen kontrollerer tilsvarer geografisk beliggenhet. Områder som er registrert i EMAS I vil falle inn under denne kategorien i samsvar med artikkel 17 nr. 4 i forordning (EF) nr. 761/2001.

Positive eksempler:

- Et foretak med virksomhet som finner sted på ett område der det både produserer rør og radioer, kan velge å registrere bare én av disse avdelingene.
- Kafeteriaen til en klesprodusent, som ligger på dennes område, kan registreres separat.

Negativt eksempel:

- Et legemiddelforetak kan ikke registrere bare den delen av anlegget som produserer sluttproduktet til forbrukerne for seg, og samtidig utelate den grunnleggende industrielle produksjonsprosessen for halvfabrikatene som finner sted ved samme område.

2. SÆRLIGE OMSTENDIGHETER FOR REGISTRERING AV EN ENHET SOM ER MINDRE ENN ET OMRÅDE

Dersom en organisasjon vurderer å registrere en enhet som er mindre enn et område, må følgende prinsipper ligge til grunn. For det første kan unntaket ikke benyttes til å velge ut de beste delene. Det er derfor ikke tillatt å registrere deler av en unik produksjonsprosess med den hensikt å utelate deler av området som ikke kan registreres i henhold til EMAS. En organisasjon må kunne godtgjøre sin evne til å overvåke og kontrollere alle sine betydelige miljøaspekter og bevise at enheten som skal registreres, ikke med hensikt er utskilt fra andre deler av det større området med dårligere miljøprestasjon.

For det andre må prinsippene om «ansvar på lokalt plan» og «ansvar overfor allmennheten», omtalt i vedlegg III nr. 3.7 og vedlegg I del B.2 og B.3, følges. Kommunikasjon med allmennheten er et vesentlig aspekt ved EMAS. En organisasjon bør av egen interesse og på en klar og forståelig måte informere allmennheten om miljøprestasjonen til et bestemt område. Dersom en underavdeling har et eget marked, kan det være viktig for avdelingen å kunne bruke logoen til sin egen kommunikasjon. Men dersom en enhet som er mindre enn det aktuelle området ønsker å registrere seg i EMAS, må allmennheten klart og tydelig informeres om at bare deler av organisasjonens virksomhet som finner sted på området blir styrt i henhold til EMAS, ettersom all virksomhet som finner sted på et område normalt oppfattes av allmennheten som et udeleglig hele. En organisasjon skal ha ansvar for en klar kommunikasjon med sine omgivelser, og det skal treffes egnede tiltak for å unngå at allmennheten villedes.

På grunnlag av disse prinsippene kan en enhet som er mindre enn et område registreres separat dersom:

- underavdelingen har egne klart definerte produkter, tjenester eller former for virksomhet, og underavdelingens miljøaspekter og -virkninger klart kan identifiseres og skilles fra andre deler av området som ikke er registrert,
- underavdelingen har sin egen ledelse og egne administrative funksjoner med myndighet til å sikre at underavdelingen er i stand til å organisere og kontrollere sin miljøstyringsordning og sine miljøvirkninger og til å treffe korrigerende tiltak på sine ansvarsområder. Dette kan godtgjøres ved underavdelingens rettslige status, egen registrering ved handelskamre, organisasjonskart, rapporter fra moderorganisasjonen, eget skrivepapir osv,
- underavdelingen er tildelt ansvaret for at kravene i tillatelser som er utstedt til underavdelingen, er overholdt.

Området kan ikke deles opp dersom:

- den utskilte enheten bare omfatter deler av virksomheten som finner sted på området som ikke er representative for miljøaspektene og -virkningene til alle former for virksomhet som finner sted på området,
- det utenfra ikke er forståelig hvilken del av virksomheten som finner sted på området som styres av miljøstyringsordningen, og hvorfor akkurat denne delen er atskilt fra resten av virksomheten på området.

Særlig i dette tilfellet er det nødvendig å tydelig definere ansvaret for det som skal tas med i og det som ikke skal tas med i organisasjonen. I sin miljøstyringsordning skal organisasjonen også ta hensyn til samspillet med tjenester og former for virksomhet som ikke faller helt innenfor virkeområdet til miljøstyringsordningen. Den skal for eksempel vurdere miljøaspektene og -virkningene ved felles infrastruktur på området, som f.eks. et felles anlegg for avfallshåndtering eller behandling av avløpsvann, og inkludere disse i sitt miljøprogram og den kontinuerlige forbedringsprosessen.

3. ORGANISASJONER MED VIRKSOMHET SOM FINNER STED PÅ ULIKE OMRÅDER

I henhold til forordning (EF) nr. 761/2001 kan deltakere fortsatt registrere individuelle områder eller «en organisasjon» (som definert i artikkel 2 bokstav s)) eller en del eller kombinasjon av disse. Uansett må alle deltakere kunne vise til kontinuerlige forbedringer når det gjelder de betydelige miljøaspektene og -virkningene i samsvar med sin politikk, sitt program og sine mål. De som registrerer flere områder som én organisasjon, må også ta hensyn til kravene i artikkel 2 bokstav b), vedlegg I.B nr. 2) og vedlegg III nr. 3.7 og kunne begrunne hvorfor miljøprestasjonen ikke er forbedret ved hvert av områdene.

I tillegg til å klargjøre og begrunne valget av område eller kombinasjon av områder, må organisasjoner som søker registrering i EMAS, enten i privat eller offentlig sektor, også være forberedt på å klargjøre og begrunne overfor sine interessenter hvilke planer de har for områder som ennå ikke er registrert.

3.1. *Med de samme eller lignende produkter eller tjenester*

For å få ett «registreringsnummer» bør organisasjonen kunne vise miljøkontrolløren at organisasjonens miljøpolitikk og framgangsmåter for miljøstyring anvendes på en enhetlig måte ved alle områder. Organisasjoner som hører inn under denne kategorien, kjennetegnes ofte av felles styringsmetoder for sin virksomhet ved ulike områder, for eksempel en felles miljøstyringshåndbok. Derfor kan det være mulig å redusere miljøkontrollen ved de enkelte områder dersom organisasjonens ledelse kan vise til full kontroll over alle sine områder.

Dersom virksomheten som finner sted på området har lignende miljøaspekter og -virkninger, er underlagt en lignende miljøstyringsordning, og drives innenfor samme struktur, som f.eks. filialer, kontorer eller drifts- og verkstedsanlegg, kan det være mulig å kontrollere enkelte av områdene på selektivt grunnlag. Utvelgelsen må skje slik at den sikrer at miljøkontrolløren får en representativ og omfattende innsikt i organisasjonens miljøprestasjon, samt at vedkommende kan kontrollere dataenes pålitelighet og ansvaret på lokalt plan.

God praksis bør benyttes ved valg av stikkprøvebaserte teknikker⁽¹⁾, og miljøkontrollører skal ta hensyn til følgende faktorer ved valg av områder som skal omfattes av miljøkontrollprogrammet:

- miljøpolitikken og miljøprogrammet,
- miljøstyringsordningens kompleksitet, betydningen av direkte og indirekte miljøaspekter og -virkninger og mulig samspill med følsomme miljøer,
- modenhetsgrad for områdets miljøstyringsordning,
- berørte parter syn (klager, offentlig interesse),
- fordelingen av organisasjonens personale på områdene,
- eventuelt skiftarbeid,
- tidligere miljøproblemer,
- resultater fra tidligere miljøkontroller og interne revisjoner.

Alle områder bør kontrolleres i løpet av en miljøkontrollperiode. I den første miljøkontrollen og i alle påfølgende miljøkontrollperioder må hovedkontoret omfattes av miljøkontrollprogrammet.

Organisasjoner og miljøkontrollører må være oppmerksomme på at dersom det er betydelige miljøvirkninger knyttet til bestemte geografiske steder, må det foretas separate miljøkontroller av alle disse områdene, og relaterte miljødata i forbindelse med de betydelige miljøvirkningene skal rapporteres i miljøredegjørelsen i samsvar med prinsippene om «ansvar på lokalt plan».

Et område må miljøkontrolleres separat dersom

- størrelse, omfang og art av virksomhet/drift som finner sted på området anses som betydelig,
- de interne revisjonene og ledelsens gjennomgåelse har påvist at det er behov for korrigerende tiltak,
- det har skjedd vesentlige endringer i miljøstyringsordningen eller i virksomheten som finner sted på området siden forrige miljøkontroll,
- eller dersom området er vesentlig forskjellig fra organisasjonens øvrige områder når det gjelder
  - størrelse og arbeidsmetoder,
  - direkte og indirekte miljøaspekter/-virkninger (type og betydning),
  - ovgivelsenes følsomhet,
  - de rettslige kravene som får anvendelse,
  - strukturen til den lokale miljøstyringsordningen og/eller det lokale ledelsessystemet,
  - størrelse, omfang og art av virksomhet/drift som finner sted på området.

Organisasjoner bør være oppmerksom på risikoen for å miste fellesregistreringen for alle områder ved overtredelse av lovfestede miljøkrav ved bare ett område. For å ta hensyn til en slik risiko kan organisasjoner i tillegg registrere disse områdene hver for seg. I motsetning til miljøkontroll kan stikkprøvebaserte teknikker generelt ikke anvendes ved den interne revisjonen i samsvar med vedlegg III.

⁽²⁾ — ISO/IEC Guide 66.
— EA — 7/02.
— Annen internasjonal og nasjonal lovgivning og rettleiding.

Eksempler:

- banker,
- reisebyråer,
- detaljhandelskjeder,
- konsulenter.

3.2. Med ulike produkter eller tjenester

I disse tilfellene er det ikke mulig for miljøkontrolløren å benytte stikkprøvebaserte teknikker ettersom framgangsmåter og miljøvirkninger vil variere mellom hvert enkelt område. Det er opp til organisasjonen å velge om den ønsker å registrere hvert område for seg, eller om den ønsker å registrere sine områder under ett felles registreringsnummer.

Uansett om en organisasjon ønsker å ha én eller flere separate registreringer for hvert enkelt område, er det flere spørsmål som må vurderes, herunder:

- behovet for analyse av miljøaspekter og miljøvirkninger i forbindelse med alle de ulike områdene,
- ledelsens kontroll over disse,
- forekomsten av miljøpolitikk og -programmer som tar hensyn til prinsippet om ansvar på lokalt plan.

I dette tilfellet skal alle områdene miljøkontrolleres hver for seg, og de relaterte miljødataene skal rapporteres hver for seg i miljøredegjørelsen. (Se vedlegg III nr. 3.7 og retningslinjer for miljøredegjørelsen (vedlegg II til dette vedtak)).

Selv i dette tilfellet må en organisasjon som ønsker å registrere noen av eller alle sine områder under et felles registreringsnummer, være oppmerksom på risikoen for å miste fellesregistreringen ved overtredelse på et enkelt område (sted).

Et foretak kan eventuelt begynne med å registrere sine enkelte områder og senere samle dem under ett registreringsnummer som én organisasjon.

Eksempler:

- Produksjon av elektrisk kraft
- Produksjon av mekaniske komponenter
- Kjemiske foretak
- Avfallshåndtering

Tips:

- Kompatibilitet mellom foretakets og områdets miljøpolitikk
- Betydelige lokale miljøvirkninger skal rapporteres i miljøredegjørelsen
- Samspill mellom miljøaspekter ved ulike områder
- Foretakets kontroll over den lokale miljøstyringsordningen
- Hvert område kan registreres separat
- Tap av felles registreringsnummer ved overtredelse ved ett område

4. ORGANISASJONER SOM DET IKKE KAN DEFINERES ET BESTEMT OMRÅDE FOR

For organisasjoner som det er vanskelig å definere et bestemt område for, er det i tvilstilfeller spesielt viktig at både organisasjon og miljøkontrollører rådspør vedkommende organ om den valgte enheten kan registreres i samsvar med EMAS-prinsippene.

Virksomhetsområde og infrastruktur må i så fall klart defineres, fullstendig integreres i styringssystemet og presist beskrives i miljødeggjørelsen. I disse organisasjonene er det spesielt viktig at ansvaret for betydelige miljøaspekter er klart definert og at det overfor miljøkontrolløren kan godtgjøres at organisasjonen har en tilfredsstillende framgangsmåte for å kontrollere disse aspektene. På grunn av at disse organisasjonene som regel driver i store områder, herunder byer eller storbyområder, bør organisasjonen eventuelt kunne godtgjøre at den har:

- vurdert risikoen for miljøet og befolkningen,
- innført egnede planer for hvordan publikum skal informeres om hvordan de skal oppføre seg i nødstilfeller,
- utarbeidet systematisk informasjon om forurensningsnivået,
- vurdert infrastrukturen under organisasjonens kontroll.

Det er tilfeller der en organisasjon, til tross for at den kontrollerer ulike områder innenfor et definert geografisk område, ikke kan drive hvert enkelt område separat og der det er en forbindelse mellom miljøvirkningene til de ulike områdene. I dette tilfelle bør de separate områdene anses som en enkelt organisasjon ved registrering i EMAS.

Eksempler:

- Forsyningstjenester (varme, vann, gass, elektrisitet osv.)
- Telekommunikasjon
- Transport
- Avfallsinnsamling

5. ORGANISASJONER SOM KONTROLLERER MIDLERTIDIGE OMRÅDER

I tilfeller der organisasjoner utfører virksomhet på områder som de ikke selv eier og i forhåndsdefinerte tidsperioder, skal miljøkontrolløren kontrollere organisasjonens styringssystem og dens miljøprestasjoner på utvalgte midlertidige områder som skal være representative for organisasjonens miljøstyringsevne. Miljøkontrolløren må benytte godt utprøvde utvelgelsesteknikker for å verifisere framgangsmåtenes effektivitet ved de utvalgte områdene.

Organisasjonen skal godtgjøre at det er innført egnede framgangsmåter og teknologier på de spesifikke områdene der organisasjonen må drive midlertidig.

Disse framgangsmåtene bør minst omfatte følgende:

- hensiktsmessig teknologi og opplæring,
- tilfredsstillende miljøanalyse av områdene før virksomhetsstart,
- analyse av miljøkonsekvensene av framtidig planlagt virksomhet,
- informasjon om relevante miljøaspekter i forbindelse med arbeidsplanen, samt de løsninger som er utarbeidet, til allmennheten som bor i området og til lokale myndigheter,
- utarbeiding av planer for å gjenopprette miljøet eller -løsninger for å forbedre det aktuelle områdets miljøforhold når virksomheten avsluttes.

Midlertidige områder vil på grunnlag av stikkprøver være en del av miljøkontrollprosessen. Det er formene for virksomhet som registreres, og ikke bare områdenes beliggenhet.

Eksempler:

- Bygge- og anleggsforetak
- Rengjøringsforetak
- Tjenesteytere
- Dekontamineringsforetak
- Sirkus

6. UAVHENGIGE ORGANISASJONER MED VIRKSOMHET PÅ ET BEGRENSET OMRÅDE REGISTRERT SOM ÉN FELLES ORGANISASJON

Det bør tas i betraktning at naboer til et stort område, såvel som lokale myndigheter og miljøtilsynsorganer, vil være interessert i å forholde seg til et felles ansvar og et særskilt miljøoppfølgingsprogram for hele området. Det kan være at uavhengige foretak ønsker å samordne ressurser for å oppnå en felles registrering i EMAS. Dette tillates under forordningen, ettersom definisjonen av «organisasjon» er foretak, selskap, firma, bedrift, myndighet eller institusjon, eller en del av eller kombinasjon av slike, uavhengig av om den/det er anerkjent som juridisk person eller ikke, offentlig eller privat, som har egne funksjoner og egen administrasjon.

I disse tilfellene må de deltakende organisasjonene, for å oppnå en felles registrering som én organisasjon, kunne vise til et felles ansvar (miljøpolitikk, framgangsmåter osv.) for håndtering av betydelige miljøaspekter og miljøvirkninger, herunder særlig fastsetting av mål og delmål og korrigerende tiltak. De organisasjoner som organiserer sin miljøstyringsordning i fellesskap og som får en felles registrering, må alle kunne vise til kontinuerlig prestasjonsforbedring når det gjelder de betydelige miljøaspektene og -virkningene i samsvar med organisasjonenes miljøpolitikk, delmål og program. Ettersom flere områder blir registrert som én organisasjon, må det også tas hensyn til kravene i artikkel 2 bokstav b) i forordning (EF) nr. 761/2001, vedlegg I.B nr. 2) og vedlegg III nr. 3.7, og det må kunne begrunnes hvorfor det ikke har funnet sted en tydelig forbedring av miljøprestasjonen ved hvert av områdene.

Det bør bemerkes at logoen bare kan benyttes av den organisasjon som er registrert i EMAS, og dermed vil logoen når det er snakk om en næringspark bare kunne benyttes sammen med navnet på næringsparken. En enkelt organisasjon kan i alle tilfeller registrere seg separat i tillegg til registrering av næringsparken.

Eksempler:

- Lite industriområde
- Ferieanlegg
- Næringsparker

Tips:

- Felles miljøpolitikk og -program
- Felles ledelsesansvar
- Tap av felles registrering ved overtredelse ved et enkelt område

7. SMÅ FORETAK MED VIRKSOMHET I ET NÆRMERE ANGITT STORT TERRITORIUM SOM
PRODUSERER DE SAMME ELLER LIGNENDE PRODUKTER ELLER TJENESTER
OG ØNSKER INDIVIDUELL REGISTRERING

I artikkel 11 nr. 1 i forordning (EF) nr. 761/2001 står det: «... For å fremme SMBers deltaking, herunder SMBer som er konsentrert i bestemte geografiske områder, kan lokale myndigheter, særlig i samarbeid med industrisammenslutninger, handelskamre og berørte parter, bistå i arbeidet med å klarlegge betydelige miljøvirkninger. SMBene kan deretter benytte seg av dette når de utarbeider sine miljøprogrammer og når de fastsetter miljømål og –delmål for sine EMAS-styringsordninger».

I disse geografiske områdene skal de små og mellomstore bedriftene (som svært ofte har et felles teknologisk nivå, samme produksjonsmetoder og omtrent de samme organisasjons- og ledelsessystemene):

- vurdere de samlede virkningene av sine produksjonsprosesser,
- ha kontakt med det samme lokalsamfunn, de samme institusjoner og de samme miljøkontrollorganer på lokalt plan når det gjelder bedriftens miljøproblemer. De har nemlig de samme behov når det gjelder miljøkvalitet,
- vurdere samspillet mellom bedriftenes egne miljøvirkninger og de som forårsakes av de andre industriforetakene i samme geografiske område, samt av offentlige tjenesteforetak og private boliger.

På den annen side har de muligheten til å:

- søke felles løsninger på sine miljøproblemer (for å øke effektiviteten til renseanlegg, for å overvinne kulturelle barrierer eller mangel på miljøstyring osv.),
- støtte hverandre, for eksempel ved å:
  - utveksle erfaringer vedrørende identifisering av miljøaspekter og -virkninger,
  - sammen utarbeide en felles miljøpolitikk og et felles miljøprogram,
  - utføre interne revisjoner i hverandres organisasjoner, for lettere å kunne identifisere miljøaspekter and -virkninger,
  - leie inn en felles miljøkonsulent,
  - benytte de samme infrastrukturer for styring av ulike miljøvirkninger, som f.eks. renseanlegg, avfallsforbrenningsanlegg, fyllplasser osv. og opprette særlige organisasjoner, f.eks. konsortier, for dette,
  - og, på grunnlag av sin felles innsats for å gjennomføre en miljøstyringsordning, leie inn den samme miljøkontrolløren, som på grunn av likhetene mellom de ulike miljøstyringsordningene, vil kunne forenkle miljøkontroll- og godkjenningsprosessene og redusere kostnadene i forbindelse med disse,
- delta i lokale miljøprosjekter, som f.eks. Agenda 21-prosessene (lokale eller regionale myndigheter eller industriorganisasjoner kan støtte slike aktiviteter ved å hjelpe til med å bygge opp nettverk).

Når det tas hensyn til betraktningene foran, vil fastsettelsen av et alminnelig program som gjennomføres av lokale myndigheter, industrisammenslutninger og handelskamre på grunnlag av en innledende miljøanalyse av hele territoriet, være en svært nyttig første tilnærming mellom små og mellomstore bedrifter og EMAS.

Miljøprogrammet for området bør deretter utarbeides i detalj, offentliggjøres og godkjennes av alle berørte parter, og ha som mål å vesentlig forbedre miljøet i hele området.

Når miljømålene og -delmålene er vedtatt og anerkjent, kan hver enkelt organisasjon (SMBer, offentlige tjenester, lokale myndigheter osv.) på frivillig grunnlag og i samsvar med EMAS-framgangsmåten treffe de nødvendige tiltak for hver enkelt organisasjon for å overholde forordning (EF) nr. 761/2001 og søke om registrering på individuelt grunnlag.

Miljøkontrolløren vil i et slikt tilfelle måtte vurdere om miljøstyringsordningen er i stand til å oppfylle de særlige målene og delmålene til hver enkelt organisasjon i samsvar med det alminnelige programmet, målene og delmålene for hele området. Miljøredegjørelsen bør deretter, i tillegg til det innhold som EMAS krever, klart angi den bestemte organisasjonens bidrag til delmålene i hele miljøprogrammet.

Eksempler:

- Industriområder
- Turistområder
- Kjøpesentre

Tips:

- Opprettelse av et organ for fremmende virksomhet
- Godkjenning av forundersøkelse
- Uavhengig vurdering av de overordnede miljømål og -delmål
- Deltaking i lokale Agenda 21-programmer

8. LOKALE MYNDIGHETER OG STATLIGE INSTITUSJONER

Når organisasjonen som ønsker EMAS-registrering er en statlig institusjon, er det viktig å fastslå at de indirekte miljøaspektene, f.eks. de som er en konsekvens av myndighetens politikk, kan være de viktigste, og at problemene som skal vurderes derfor ikke kan avgrenses til bare ledelsens organisasjonsstruktur og de tilknyttede direkte miljøaspektene.

De politiske ansvarsområdene til en offentlig forvaltning er direkte forbundet med forvaltningen av territoriet og den nåværende og framtidige livskvaliteten til de borgere den har ansvar for.

På grunn av at ledelsesstrukturen og de miljøaspekter som skal tas i betraktning er så komplekse, kan det for enkelte lokale myndigheters eller statlige institusjoners vedkommende være mulig å godta en separat registrering av deler av slike organisasjoner. I så fall skal kommunikasjon til allmennheten og bruk av logoen entydig og klart vise til bare den spesifikke delen eller enheten som er registrert.

Slike organisasjoner oppfordres til å etablere et referansegrunnlag for miljøpolitikken, som hver enkelt del av organisasjonen kan overholde.

Eksempler:

- Lokale myndigheter
- Departementer
- Statlige organer
- Lokale Agenda 21-programmer

Tips:

- Samråd og enighet med borgerne
- Økonomisk utvikling og miljømessig kompatibilitet
- Vurdering av alternative strategiske valg og relaterte prioriteringer
- Territoriale planer og relaterte mål og forpliktelser
- Kontinuerlig miljøkontroll og overvåking av miljøplanen
- Riktig balanse mellom frie private initiativ og samfunnets behov
- Utdannelse av borgere og markedsdeltakere

VEDLEGG II

RETNINGSLINJER FOR MILJØKONTROLL-, GODKJENNINGS- OG REVISJONSHYPPIGHET

(Alle henvisninger til vedlegg gjelder vedleggene til forordning (EF) nr. 761/2001, med mindre annet uttrykkelig er angitt)

1. INNLEDNING

Etter den første miljøkontrollen krever EMAS at miljøkontrolløren sammen med organisasjonen utformer og kommer til enighet om et miljøkontrollprogram som dekker et tidsrom på høyst 36 måneder. Etter den første godkjenningen av miljøredegjørelsen krever EMAS dessuten at denne informasjonen ajourføres hvert år og at eventuelle endringer godkjennes hvert år, bortsett fra i visse tilfeller. Disse retningslinjer angir hvilke spørsmål som skal vurderes ved utformingen av miljøkontrollprogrammet, herunder når det kan være berettiget med avvik fra den årlige ajourføringen av informasjonen i miljøredegjørelsen. De angir også retningslinjer for intern revisjonshyppighet.

I disse retningslinjer benyttes nedenstående uttrykk med følgende definisjon:

«Miljøkontroll» — den vurdering (revisjon) som utføres av miljøkontrolløren for å sikre at en organisasjons miljøpolitikk, styringssystem og framgangsmåte(r) for revisjon oppfyller kravene i forordning (EF) nr. 761/2001. Dette skal omfatte besøk hos organisasjonen, undersøkelse av dokumenter/registre og intervju av personale.

«Godkjenning» — den vurdering som utføres av miljøkontrolløren for å kontrollere at opplysninger og data i organisasjonens miljøredegjørelse er pålitelige, troverdige og korrekte, og oppfyller kravene fastsatt i vedlegg III nr. 3.2.

2. MILJØKONTROLLPROGRAM

2.1. *Krav*

I samråd med organisasjonen skal miljøkontrolløren utarbeide et program for å sikre at alle elementer som kreves for å bli registrert i EMAS, godkjennes i løpet av et tidsrom på høyst 36 måneder (vedlegg V nr. 5.6).

2.2. *Formål*

Formålet med dette kravet er å forsikre organisasjonens ledelse og berørte parter om at miljøpolitikk, styringssystem, framgangsmåter, informasjon, datamåling og overvåking oppfyller kravene i forordning (EF) nr. 761/2001. Regelmessig kontakt mellom miljøkontrolløren og organisasjonen bidrar til å bygge opp troverdighet og tillit hos brukere av EMAS, samt til selve ordningen. For å sikre løpende tilsyn av organisasjonens miljøstyringsordning og miljøprestasjon vil det være god praksis å strukturere miljøkontrollen slik at en tredel av organisasjonens virksomhet kan kontrolleres hvert år, slik at all virksomhet kontrolleres i løpet av høyst 36 måneder. Dette vil også bidra til å gi miljøkontrolløren tillit til miljøredegjørelsens nøyaktighet, troverdighet og pålitelighet.

I en liten organisasjon og et lite foretak (se definisjoner nedenfor) kan imidlertid miljøkontrollen skje i løpet av ett besøk, så ofte som det avtales mellom miljøkontrolløren og organisasjonen, men minst hver 36. måned for hele systemet.

Definisjon av en liten organisasjon eller et lite foretak

Et «lite foretak» er et foretak som:

- har færre enn 50 ansatte og
- har enten
  - en årlig omsetning som ikke overstiger 7 millioner EUR, eller
  - en samlet årsbalanse som ikke overstiger 5 millioner EUR,

- og der 25 % eller mer av kapitalen eller av stemmerettene ikke er eid av ett foretak, eller i fellesskap av flere foretak.

2.3. Retningslinjer

Miljøkontrolløren skal bare utforme og godkjenne miljøkontrollprogrammet etter at den første fullstendige miljøkontrollen og godkjenningen av miljøredegjørelsen er fullført. Ved utformingen av miljøkontrollprogrammet skal miljøkontrolløren ta hensyn til:

- styrken og tilliten til det interne revisjonsprogrammet, herunder hyppigheten av interne revisjoner,
- miljøstyringsordningens kompleksitet,
- miljøpolitikken,
- størrelsen på, omfanget og arten av organisasjonens virksomhet, produkter og tjenester,
- betydningen av organisasjonens direkte og indirekte miljøaspekter som den har kontroll over eller kan forventes å ha innflytelse på,
- styrken til systemet for håndtering og innsamling av data og informasjon, i den grad det vedrører informasjon og data i miljøredegjørelsen,
- tidligere miljøproblemer,
- omfanget av virksomhet som omfattes av miljøbestemmelser,
- resultater fra tidligere miljøkontroller,
- organisasjonens erfaring med å oppfylle EMAS-krav.

En miljøkontrollør kan, når vedkommende vurderer om kravene i EMAS-forordningen er oppfylt, basere vurderingen enten på organisasjonens funksjoner, former for virksomhet, produkter og tjenester, eller på miljøaspektene som organisasjonen har direkte og/eller indirekte kontroll over og innflytelse på.

Miljøkontrollen for organisasjoner med akkreditert sertifisering i henhold til EN ISO 14001 (eller en annen miljøstandard), anerkjent etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 9 nr. 1 i forordning (EF) nr. 761/2001, trenger bare å rettes mot de elementene som ikke omfattes av den anerkjente standarden. I slike tilfeller forventes miljøkontrolløren å ta i betraktning overvåkingsprogrammet innenfor rammen av EN ISO 14001 ved utformingen av miljøkontrollprogrammet, og forsøke å kombinere vurderingsbesøkene i den grad dette er mulig, for å unngå å påføre organisasjonen unødvendig dobbeltarbeid, kostnad og tidsbruk. Miljøkontrollaktivitetene vil imidlertid være forskjellige fra overvåkingsbesøkene som foretas som en del av EN ISO 14001-sertifiseringen. De skal særlig omfatte de ytterlige punktene som omhandles i vedlegg I.

3. AJOURFØRING AV MILJØINFORMASJON

3.1. Krav

I artikkel 3 nr. 3 bokstav b) i forordning (EF) nr. 761/2001 heter det at dersom en organisasjon skal kunne opprettholde registreringen i EMAS, må den «oversende de nødvendige årlige, godkjente ajourføringene av miljøredegjørelsen til vedkommende organ og offentliggjøre dem. Det er under visse omstendigheter, fastsatt i Kommisjonens retningslinjer vedtatt etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 14 nr. 2, mulig å fravike reglene for hvor ofte ajourføringene skal foretas, særlig for små organisasjoner og små bedrifter i henhold til kommisjonsrekommendasjon 96/280/EF⁽¹⁾ og når det ikke er gjort noen vesentlige endringer i bruken av miljøstyringsordningen.»

I vedlegg III nr. 3.4, om vedlikehold av offentlig tilgjengelig informasjon, heter det: «Organisasjonen skal på årsbasis ajourføre informasjonen omhandlet i nr. 3.2 og hvert år sørge for at alle endringer godkjennes av miljøkontrolløren. Det er mulig å fravike reglene for hvor ofte ajourføringene skal foretas, under visse omstendigheter fastsatt i Kommisjonens retningslinjer ...».

⁽¹⁾ EFT L 107, 30.4.1996, s. 4.

Dette gjentas i vedlegg V nr. 5.6, der det heter: «... I tillegg skal miljøkontrolløren med mellomrom som ikke skal overstige 12 måneder, godkjenne all ajourført informasjon i miljøredegjørelsen. Det er mulig å fravike reglene for hvor ofte ajourføringene skal foretas, under omstendigheter fastsatt i Kommisjonens retningslinjer ...».

3.2. *Retningslinjer*

Det vil normalt forventes årlige ajourføringer av informasjonen i miljøredegjørelsen og at disse endringene godkjennes. En bedre og mer kostnadseffektiv løsning er å knytte godkjenningen av miljøredegjørelsen til det løpende miljøkontrollprogrammet. Tid til, arbeid med og kostnader ved godkjenningen vil avhenge av kvaliteten på dataene og det system for håndtering og innsamling av data og informasjon som benyttes til å utarbeide miljøredegjørelsen.

Normalt vil data og informasjon om organisasjonens miljøprestasjon (vedlegg III nr. 3.2 bokstav e)) endres hvert år og dermed måtte ajourføres i miljøredegjørelsen, selv om bare endringene må godkjennes. Ajourføring av informasjon i miljøredegjørelsen krever ikke at det offentliggjøres en ny miljøredegjørelse hvert år, bare at den er offentlig tilgjengelig. Målet med EMAS er å oppmuntre til offentliggjøring av troverdig informasjon om forbedringer av miljøprestasjonen. Dette kan for eksempel oppnås ved at det utarbeides en egen, frittstående miljøredegjørelse, eller ved at regnskapsrapportene inneholder slik informasjon, i trykt form eller på ett nettsted. Se Kommisjonens egne retningslinjer om miljøredegjørelse i vedlegg I til kommisjonsrekommendasjon 2001/680/EF⁽¹⁾.

Selv om den ajourførte informasjonen for små foretak og små organisasjoner ikke trenger være et stort kostbart produsert dokument, kan disse organisasjonene i henhold til forordning (EF) nr. 761/2001 redusere hyppigheten for ajourføring og godkjenning av slik informasjon. Derfor er bare disse organisasjonene unntatt fra kravet om årlig godkjenning av ajourført informasjon (se eksempler nedenfor), med mindre det foreligger:

- stor miljørisiko i forbindelse med organisasjonenes former for virksomhet, produkter og tjenester, eller
- betydelige endringer i bruken av organisasjonenes miljøstyringsordning, eller
- betydelige lovbestemte krav i forbindelse med organisasjonenes former for virksomhet, produkter og tjenester, eller
- betydelige lokale spørsmål.

I så fall skal miljøkontrolløren kreve godkjente årlige ajourføringer av informasjonen i miljøredegjørelsen.

Dersom dette ikke skjer hvert år, forventes en ajourføring av miljøredegjørelsen innenfor et tidsrom på høyst 36 måneder.

Eksempler:

- Små bakerier
- Barnehager
- Små detaljister

3.3. *Godkjenning av utdrag av miljøredegjørelsen*

Det kan være at organisasjoner ønsker å benytte utdrag av miljøredegjørelsen i tilknytning til EMAS-logoen. Eksempler:

- oversending av godkjente utslippsdata til reguleringsmyndighetene i miljø saker,
- opplysninger om karbonutslipp i henhold til nasjonale programmer for begrensning av klimaendringer,
- oppfyllelse av lovbestemte krav om offentliggjøring av miljøinformasjon til aksjonærer og pensjonsordninger.

⁽¹⁾ Se EFT L 247 av 17.9.2001, s. 3.

Når en organisasjon benytter logoen i forbindelse med slike utdrag, skal den bare benytte utdrag fra den sist godkjente miljøredegjørelsen. Utdragene må også oppfylle kravene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f) ved å være relevante og betydelige og ikke være villedende eller misvisende.

Utdrag fra miljøredegjørelsen som benyttes sammen med EMAS-logoen, må godkjennes separat. Tid, arbeid og kostnader kan spares ved at det angis hvilke utdrag som skal benyttes, slik at disse kan godkjennes samtidig med miljøredegjørelsen.

For opplysninger om bruk av logoen, se Kommisjonens retningslinjer i vedlegg III til dette vedtak.

4. HYPPIGHETEN AV REVISJONENE

4.1. *Krav*

I vedlegg II nr. 2.9 om hyppigheten av revisjonene heter det: «Hvor hyppig hver form for virksomhet skal revideres, vil variere etter

- virksomhetens art, omfang og kompleksitet,
- betydningen av de tilknyttede miljøvirkninger,
- betydningen av og alvoret ved de problemer som er påvist ved tidligere revisjoner,
- miljøproblemenes forhistorie.

Organisasjonen skal selv fastsette sitt eget revisjonsprogram og sin revisjonshyppighet, idet det tas hensyn til Kommisjonens retningslinjer...».

4.2. *Formål*

Hensikten er å sikre at det blir utviklet et revisjonsprogram som gir ledelsen den informasjon den trenger for å gjennomgå organisasjonens miljøprestasjon og effektiviteten til miljøstyringsordningen, samt for å kunne vise at alt er under kontroll. Det vil også danne et grunnlag for den miljøkontrolløren som utvikler og godkjenner miljøkontrollprogrammet sammen med organisasjonen, og for å fastsette hvor ofte organisasjonen skal besøkes.

4.3. *Retningslinjer*

God praksis i utformingen av et revisjonsprogram vil være å revidere de former for virksomhet, produkter og tjenester som medfører, eller ville kunne medføre, de mest betydelige miljøvirkninger oftere enn de som er mindre betydelige. Organisasjonen bør også utføre revisjoner minst én gang i året, ettersom dette vil bidra til å vise organisasjonens ledelse og miljøkontrolløren at den har kontroll over sine betydelige miljøaspekter.

VEDLEGG III

RETNINGSLINJER FOR BRUK AV EMAS-LOGOEN

(Alle henvisninger til vedlegg gjelder vedleggene til forordning (EF) nr. 761/2001, med mindre annet uttrykkelig er angitt)

1. PRINSIPPER

Referanseforordning

Disse retningslinjer berører ikke fellesskapsretten, eller nasjonal lovgivning eller tekniske standarder som ikke er underlagt fellesskapsretten, særlig rådsdirektiv 84/450/EØF av 10. september 1984 om tilnærming av medlemsstatenes lover og forskrifter om villedende reklame⁽¹⁾ og organisasjonenes plikter i henhold til denne lovgivning og disse standarder.

1.1. *EMAS-logoens formål*

Et av kjerneelementene i forordning (EF) nr. 761/2001 er innføringen av ulike alternativer for formidling av miljøinformasjon til interessenter. Organisasjoner skal oppmuntres til å redegjøre for sin miljøprestasjon til allmennheten, klienter og kunder ved å benytte disse tilleggsalternativene for formidling.

EMAS-logoen er et varemerke for forordning (EF) nr. 761/2001. Hensikten med EMAS-logoen er å vise allmennheten og andre interesserte parter at organisasjonen:

- har utarbeidet og gjennomfører en miljøstyringsordning,
- systematisk, objektivt og regelmessig vurderer effekten av disse tiltakene,
- informerer allmennheten om miljøprestasjonen gjennom en åpen dialog med denne og andre berørte parter,
- aktivt involverer de ansatte og gir dem hensiktsmessig opplæring,

herunder at den oppfyller relevante lovbestemmelser når det gjelder miljøet. Det viser særlig at organisasjonen legger fram offentlig tilgjengelige, periodiske miljøredegjørelser som er godkjent av en uavhengig miljøkontrollør.

I denne sammenheng har EMAS-logoen tre funksjoner:

- å vise at den informasjon som formidles av en organisasjon med hensyn til organisasjonens miljøprestasjon, er pålitelig og troverdig,
- å vise organisasjonens forpliktelse til å forbedre sin miljøprestasjon og sunn håndtering av organisasjonens miljøaspekter,
- å øke bevisstheten omkring ordningen blant allmennheten, berørte parter og organisasjoner som er villige til å forbedre sin miljøprestasjon.

Det er derfor Fellesskapets hensikt å øke EMAS-ordningens verdi ved å gi EMAS-registrerte organisasjoner nye og troverdige alternativer for å vise sin miljøprestasjon og miljøvernforpliktelse ved å kommunisere med berørte parter gjennom en lang rekke ulike kanaler, slik det er foreslått i disse retningslinjer.

1.2. *Forholdet mellom EMAS-logoen og ordninger for miljømerking (artikkel 8 nr. 2) i forordning (EF) nr. 761/2001)*

EMAS-logoen står for:

- frivillig, aktivt arbeid av de registrerte organisasjonene for å kontinuerlig forbedre sin miljøprestasjon utover de lovfestede krav,

⁽¹⁾ EFT L 250 av 19.9.1984, s. 17.

- en fungerende miljøstyringsordning som gjennomfører mål fastsatt av organisasjonen, samt
- det faktum at informasjon som for eksempel formidles i miljøredegjørelsen, er troverdig og er godkjent av en akkreditert miljøkontrollør.

Ordninger for miljømerking for produkter og tjenester skiller seg fra EMAS-logoen på følgende punkter:

- de er selektive av natur og viser dermed til en påstand som inneholder en sammenligning mellom produkter, virksomhet og tjenester som har denne merkingen, og de som ikke har den,
- de viser at økologiske kriterier som er fastsatt av en tredjepart, er oppfylt, og at bare noen av produktene i markedet oppfyller disse,
- definisjonen av de relevante kriteriene følger en (i hovedsak offisielt) godkjent samrådsordning.

Ordninger for miljømerking kan gi relevant informasjon om miljøaspekter tilknyttet produkter og tjenester.

EMAS-logoen innebærer ikke noen av disse egenskapene og skal heller ikke benyttes på en måte som fører til forveksling med disse egenskapene.

Det er organisasjonenes, miljøkontrollørens og de vedkommende organers ansvar å unngå enhver forveksling med miljømerker på produkter. For å oppnå dette må organisasjonen omhyggelig velge ut den informasjon som skal formidles, og utforme kommunikasjonsverktøy i samsvar med dette for å unngå enhver forveksling. Det er miljøkontrollørens ansvar å vurdere gyldigheten og påliteligheten av det budskap som skal formidles til kunden i samsvar med de kriterier som er definert i vedlegg III nr. 3.2 og 3.5, og i samsvar med miljøkontrollørens plikter slik de er definert i vedlegg V.

2. KRAV I HENHOLD TIL FORORDNING (EF) NR. 761/2001

2.1. Relevante lovbestemmelser

a) I artikkel 8 («logo») defineres:

- betingelsene for bruk av EMAS-logoen, nemlig kravet om en gjeldende EMAS-registrering (nr. 1),
- de fem ulike alternativene for bruk av logoen (nr. 2) og
- de tilfeller der den ikke skal benyttes, nemlig på produkter eller emballasje og i tilknytning til påstander som inneholder sammenligninger (nr. 3).

b) I vedlegg III nr. 3.5 «Offentliggjøring av informasjon» gis alternativer for informasjon til allmennheten utover miljøredegjørelsen, og i bokstav a)-f) angis de krav som må oppfylles for utvelgelse og bruk av informasjon med EMAS-logoen. I vedlegg III nr. 3.5 kreves det at informasjonen er:

- nøyaktig og ikke villedende,
- dokumentert og kontrollerbar,
- relevant og brukt i en passende sammenheng,
- representativ for organisasjonens samlede miljøprestasjon,
- vanskelig å misforstå,
- vesentlig i forhold til den samlede miljøvirkningen.

Organisasjonene skal også ta hensyn til kravene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f) når EMAS-logoen benyttes i reklame for produkter, virksomhet og tjenester, slik det er forklart i del 5 i disse retningslinjer.

- c) I vedlegg IV («Logo») defineres de to utgavene av logoen, en som viser «verifisert miljøstyring» (versjon 1), og den andre som viser «godkjent miljøinformasjon» (versjon 2). I begge tilfeller må organisasjonens registreringsnummer vises.

Logoens format i henhold til vedlegg IV kan bare endres under de omstendigheter som er definert i nr. 2.2 i disse retningslinjer.

2.2. *Bruk av logoen for å fremme EMAS-ordningen*

Det erkjennes at det er et behov for å bruke logoen for fremme av EMAS-ordningen. I denne sammenheng vil bruken av uttrykket «GODKJENT INFORMASJON» eller «VERIFISERT MILJØSTYRING» ikke være egnet, og heller ikke bruken av et registreringsnummer. Logoen kan derfor benyttes til å fremme EMAS i formatet nedenfor:

til følgende formål, for eksempel:

- reklamemateriale (merker osv),
- journalistiske artikler,
- retningslinjer fra Kommissjonen,
- bøker, publikasjoner om EMAS,

forutsatt at

- den ikke benyttes i tilknytning til navnet til en organisasjon, og
- den ikke innebærer eller gir inntrykk av registrering i ordningen, eller at brukeren av logoen i denne form ikke framsetter en påstand om miljøkvaliteten til sin virksomhet, sine produkter og tjenester.

2.3. *Logoens funksjoner i ulike typer informasjon (artikkel 8 og vedlegg IV i forordning (EF) nr. 761/2001)*

Versjon 1 av logoen viser at en organisasjon har innført en miljøstyringsordning som er i samsvar med kravene i EMAS, mens versjon 2 viser at den spesifikke informasjonen som logoen viser til, er godkjent under EMAS.

I EMAS-forordningens artikkel 8 nr. 2 gis det fem ulike alternativer for bruk av logoen:

- a) på godkjent informasjonsmateriale som beskrevet i vedlegg III nr. 3.5, under de omstendigheter som er fastsatt i disse retningslinjer. I dette tilfellet viser logoen at informasjonen er hentet fra en godkjent miljøredegjørelse og oppfyller kravene i vedlegg III nr. 3.5 (versjon 2),
- b) på godkjente miljøredegjørelser. Framhever deltaking i ordningen og viser at innholdet i redegjørelsen er godkjent (versjon 2),
- c) på brevhodet til registrerte organisasjoner (versjon 1),

- d) på informasjonsmateriale som opplyser om at organisasjonen deltar i EMAS. Viser til det faktum at organisasjonen deltar i EMAS. Versjon 1 av logoen kan for eksempel benyttes på skilt, bygninger, nettsteder, invitasjoner osv,
- e) på eller i annonser for produkter, former for virksomhet og tjenester, bare under de omstendigheter som er fastsatt i disse retningslinjer som skal forhindre forveksling med miljømerker for produkter (versjon 2).

I alle disse tilfellene må det være en klar forbindelse til organisasjonens navn.

Brukere av logoen, dvs. EMAS-registrerte organisasjoner, bør tenke på at det ikke skal forekomme misforståelser fra allmennhetens side ved bruk av logoen. En organisasjon skal for eksempel ikke bruke logoen slik at den forvirrer eller villeder allmennheten ved at organisasjonen har gjort noe «i tråd med» EMAS-forordningen eller på en egen måte «i henhold til» forordningen.

Bruken av logoen i miljøredegjørelsen og på brevhoder var omfattet av forordning (EØF) nr. 1836/93⁽¹⁾, men flere nye bruksområder for logoen er tillatt under forordning (EF) nr. 761/2001 og disse gjennomgås nedenfor.

3. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV LOGOEN PÅ UTVALGT INFORMASJON FRA MILJØREDEGJØRELSEN (Artikkel 8 nr. 2 bokstav a) og vedlegg III nr. 3.5 i forordning nr. 761/2001)

3.1. *Generelle krav*

Bruk av logoen (versjon 2) i forbindelse med utvalgt informasjon må oppfylle kravene i vedlegg III nr. 3.5.

Det finnes en rekke mulige formater for offentliggjøring, for eksempel:

- informasjonsbrosjyrer,
- datablader,
- reklamesedler,
- avisannonser,
- kapitler om miljø i publikasjoner som ikke er miljørelaterte,
- nettsteder osv. og
- TV-reklame.

Korrekt bruk av logoen er ikke avhengig av hvilken teknisk måte informasjonen presenteres på. Det generelle kravet som må oppfylles ved enhver bruk av logoen i disse tilfellene er:

Synliggjør informasjonen som logoen viser til!

Dersom miljøredegjørelsen dekker hele publikasjonens innhold og denne er godkjent av miljøkontrolløren, kan logoen benyttes på den måte som anses som hensiktsmessig (for eksempel på omslaget, øverst i en annonse, som grafikkbakgrunn for teksten osv.).

Den godkjente informasjonen må klart kunne skilles ut fra resten av teksten (for eksempel med en ramme, ulik layout, farge, størrelse eller skrifttype) dersom den:

- bare er en del av en annen publikasjon (for eksempel med teknisk eller forretningsmessig innhold) eller
- presenteres i forbindelse med annen miljøinformasjon som ikke er godkjent (for eksempel en tekstblokk i en større tekst eller ett avsnitt i en foretaksrapport osv.).

⁽¹⁾ EFT L 168 av 10.7.1993, s. 1, opphevet ved forordning (EF) nr. 761/2001.

Logoen må plasseres slik at den helt klart kan knyttes til den godkjente informasjonen.

3.2. Eksempler

Eksempelene nedenfor viser prinsippene som er definert i nr. 3.1 i disse retningslinjer for registrerte organisasjoner. I alle tilfeller der «tillatt» er angitt, må kriteriene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f) være oppfylt. I tilfeller der «ikke tillatt» er angitt, viser tabellen hvilke av kriteriene i vedlegg III nr. 3.5 som ikke er oppfylt.

Nr.	Eksempel	Status
1.	Logo (versjon 2) øverst på forsiden av en sammenstilling av relevante og godkjente data om miljøprestasjon rettet til myndighetene	Tillatt
2.	Logo (versjon 2) på materiale som deles ut til de ansatte og som bare inneholder godkjent informasjon om driften av miljøstyringsordningen	Tillatt
3.	Logo (versjon 2) på omslaget til en brosjyre for kunder og leverandører, der innholdet er hentet fra den godkjente miljøredegjørelsen	Tillatt
4.	Logo (versjon 2) i den årlige miljørapporten til en moderorganisasjon som omfatter registrerte og ikke-registrerte datterorganisasjoner, brukt i overskriften til kapitlet om godkjent miljøstyringsordning i noen klart angitte EMAS-registrerte deler av organisasjonen	Tillatt
5.	Logo (versjon 2) på omslaget til et foretaks miljørapport, der deler av foretaket ikke er registrert	Ikke tillatt på grunn av overtrødelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), d), e) og f)
6.	Logo (versjon 2) på omslaget til en organisasjons årsberetning (hele organisasjonen er registrert)	Ikke tillatt på grunn av overtrødelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), d), e) og f)
7.	Logo (versjon 2) som underliggende grafikk for en sammenstilling av godkjente miljødata i en årsberetning	Tillatt
8.	Logo (versjon 2) som underliggende grafikk for godkjente råd til kunder om forsvarlig disponering av et produkt	Tillatt
9.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent miljøinformasjon på en organisasjons nettsted	Tillatt
10.	Logo (versjon 2) ved siden av en godkjent redegjørelse plassert på et registrert distribusjonsforetaks lastebil, ved siden av foretakets navn og med teksten «Vi har redusert gjennomsnittlig dieselforbruk for våre lastebiler med 20 % til xy liter per 100 km mellom 1995 og 1998»	Tillatt
11.	Logo (versjon 2) ved siden av følgende tekst på en varebil med en detaljists varemerke: «Vår distribusjon er miljøvennlig»	Ikke tillatt på grunn av overtrødelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), b), c), d), e) og f)
12.	Logo (versjon 2) på en side med godkjente informasjonskrav for leverandører i en detaljists katalog	Tillatt

4. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV LOGOEN PÅ REKLAME FOR ORGANISASJONENS DELTAKING I ORDNINGEN (Artikkel 8 nr. 2 bokstav d) i forordning nr. 761/2001)

4.1. *Generelle krav*

Bruk av logoen (versjon 1) i samsvar med artikkel 8 nr. 2 bokstav d) er ment å informere allmennheten og berørte parter om at en organisasjon er registrert. Logoen må derfor klart og utelukkende være knyttet til den registrerte organisasjonen. Det må unngås forveksling med organisasjoner som ikke er registrert i EMAS.

Registrerte organisasjoner og leverandører av kommunikasjonstjenester som arbeider på vegne av disse, skal ikke gi inntrykk av at de sistnevnte selv oppfyller kravene i EMAS dersom dette ikke er tilfelle.

4.2. *Eksempler*

Følgende eksempler illustrerer de ovennevnte prinsipper for registrerte organisasjoner:

Nr.	Eksempel	Status
1.	Logo (versjon 1) på omslaget til en informasjonsbrosjyre (som ikke inneholder miljøinformasjon) (hele organisasjonen er registrert)	Tillatt
2.	Logo (versjon 1) på omslaget til en organisasjons årsberetning (hele organisasjonen er ikke registrert)	Ikke tillatt da det kreves at hele organisasjonen er registrert
3.	Logo (versjon 1) på omslaget til en organisasjons årsberetning (hele organisasjonen er registrert)	Tillatt
4.	Logoen er malt på en lagertank på et registrert område (versjon 1)	Tillatt
5.	Logo (versjon 1) i en avis som underliggende grafikk i en felles annonse for to foretak som bekjentgjør sitt miljøsamarbeid innen forsyningskjeden (et er registrert, det andre ikke)	Ikke tillatt da dette gir inntrykk av at begge foretakene er EMAS-registrerte
6.	Logo (versjon 1) på en detaljstokatalog, plassert ved siden av en liste over leverandørers varenavn (der ikke alle leverandørene er registrerte)	Ikke tillatt da dette gir inntrykk av at alle leverandørene er EMAS-registrerte
7.	Logo (versjon 1) plassert ved inngangsdøren på et fly som er produsert av en registrert produsent, men drives av et flyselskap som ikke er registrert	Ikke tillatt da dette gir inntrykk av at flyet drives av flyselskapet i henhold til EMAS
8.	Logo (versjon 1) på en buss ved siden av navnet på den registrerte offentlige transportmyndigheten som driver bussen	Tillatt
9.	Logo (versjon 1) ved siden av navnet på en registrert organisasjon på bilparken til denne organisasjonen	Tillatt
10.	Logo (versjon 1) på et skilt ved inngangen til et registrert varehus	Tillatt
11.	Logo (versjon 1) på skjemaer som benyttes av en registrert offentlig myndighet	Tillatt

5. RETNINGSLINJER FOR BRUK AV LOGOEN PÅ ELLER I ANNONSER FOR PRODUKTER, FORMER FOR VIRKSOMHET OG TJENESTER (Artikkel 8 nr. 2 bokstav e)), (Artikkel 8 nr. 2 bokstav a) og b) og vedlegg III nr. 3.5)

5.1. *Generelle krav*

I forordning (EF) nr. 761/2001 legges det mer vekt på indirekte miljøaspekter sammenlignet med forordning (EØF) nr. 1836/93. Blant disse spiller egenskapene til produkter, former for virksomhet og tjenester en sentral rolle. Den tar sikte på å oppmuntre organisasjoner til å utgi informasjon om sin miljøprestasjon i tilknytning til sine produkter, samt å benytte sine markedsføringsverktøy til å fremme målene med EMAS. Dette omfatter miljøaspekter som er indirekte knyttet til produktene, samt direkte produktegenskaper — forutsatt at disse er godkjent av miljøkontrolløren.

Logoen må ikke i noe tilfelle benyttes alene i annonser for produkter, virksomhet og tjenester (som et miljømerke). Det kreves en klart synlig forbindelse til den godkjente informasjonen. Den godkjente informasjonen må kunne skilles fra annen informasjon.

Informasjonen som logoen viser til, skal velges ut i samsvar med prinsippene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f).

I henhold til artikkel 8 nr. 2 bokstav e), sammenholdt med bokstav a) og d), er det tillatt å benytte EMAS-logoen for å:

- vise at organisasjonen deltar i EMAS (versjon 1),
- vise at et produkt, en virksomhet og en tjeneste er produsert av en EMAS-registrert organisasjon (versjon 1), og
- øke troverdigheten til godkjent informasjon som direkte eller indirekte er relatert til produkter, virksomhet og tjenester (versjon 2).

Det kreves en klart synlig forbindelse til den godkjente informasjonen. All virksomhet som er relevant for informasjonen som presenteres sammen med logoen, må være under kontroll av ledelsen for en registrert organisasjon.

Logoen kan benyttes på en rekke måter, som for eksempel:

- i trykte annonser for produkter (f.eks. i aviser, kataloger osv.),
- i brukerhåndbøker,
- i andre media (f.eks. TV, nettsteder osv.),
- på hyller og stativer der produkter, former for virksomhet og tjenester presenteres for kundene,
- på utstillingsstander osv.

Organisasjonen som benytter logoen, må ha kontroll over og ansvar for måten logoen blir presentert på. Det skal være et tydelig identifisert forhold mellom logoen og formen for virksomhet, produktet eller tjenesten den viser til.

Igjen er det i og for seg ikke hvordan logoen rent teknisk blir presentert som avgjør om det er tillatt å benytte den eller ikke, men innholdet i informasjonen som presenteres. I alle tilfeller må det gjøres klart hvilken informasjon organisasjonen viser til.

a) Informasjon som indirekte vedrører produktet, formen for virksomhet eller tjenesten:

Dersom hensikten med logoen (versjon 2) er å vise til ett av følgende, skal relevant godkjent informasjon presenteres i annonsen, og informasjonen skal kunne identifiseres som knyttet til spesifikke godkjente egenskaper ved organisasjonens miljøstyring:

- relevante produksjonsprosessers ytelsesegenskaper,
- egenskaper ved organisasjonens miljøstyring,

- miljøpolitikk, miljømål og –delmål,
- generelle miljøprestasjonsdata.

Det er ikke tillatt med påstander om miljøaspekter som ikke i tilstrekkelig grad omfattes av organisasjonens miljøstyring.

b) Informasjon som direkte berører produktet, formen for virksomhet eller tjenesten:

Dersom logoen (versjon 2) er ment å vise til ett av følgende, skal relevant godkjent informasjon presenteres i annonsen, og informasjonen skal kunne identifiseres som knyttet til spesifikke godkjente egenskaper ved produktet:

- miljømessig relevante egenskaper ved produktet, formen for virksomhet eller tjenesten,
- egenskaper ved produktet under eller etter bruk,
- forbedring av produktenes eller tjenestenes miljøprestasjon,
- produkt- eller tjenesterelaterte miljøpolitiske mål og delmål,
- miljøprestasjonsdata knyttet til produktet, formen for virksomhet eller tjenesten.

Det er ikke tillatt med påstander om miljøaspekter som ikke i tilstrekkelig grad omfattes av organisasjonens miljøstyring.

Tre grunnleggende begrensninger i bruken av logoen må respekteres. Det er ikke tillatt å benytte logoen:

- på produkter og produktemballasje,
- i forbindelse med påstander som inneholder sammenligninger med konkurrenters produkter, virksomhet og tjenester, samt
- i annonser for produkter uten klar informasjon om/henvisning til egenskapene til organisasjonen eller produktet logoen viser til.

EMAS-logoen som sådan gir dermed ingen informasjon til kunden (på samme måte som et miljømerke), men viser til den godkjente statusen til den informasjonen som presenteres. Den innebærer med andre ord en «garanti om pålitelig informasjon» og ikke en «garanti om produktets fortrinn».

I alle tilfeller der det finnes en miljømerkeordning for det aktuelle produktet, formen for virksomhet eller tjenesten (dvs. der det finnes fastsatte krav til EF-miljømerket eller nasjonale miljømerkeordninger), gjelder dessuten følgende krav:

- organisasjonen og miljøkontrolløren må treffe nødvendige og særlige forholdsregler, slik det er fastsatt i de ovennevnte generelle prinsipper og vist til i eksemplene, for å unngå forveksling med et eksisterende miljømerke,
- organisasjoner og miljøkontrollører skal vurdere relevante kriterier for miljømerking for produktet når de kontrollerer den informasjon som skal avgis på grunnlag av kravene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f).
- alle miljømerkeordninger som er relevante for markedet som logoen skal benyttes i, skal vurderes,
- det er ikke i noe tilfelle tillatt å vise til kriterier som er fastsatt for relevante miljømerker.

5.2. *Eksempler*

Eksemplene nedenfor viser prinsippene som er definert i nr. 5.1 i disse retningslinjer. I alle tilfeller der «tillatt» er angitt, må kriteriene i vedlegg III nr. 3.5 bokstav a)-f) være oppfylt. I tilfeller der «ikke tillatt» er angitt, viser tabellen hvilke av kriteriene i vedlegg III nr. 3.5 som ikke er oppfylt.

Nr.	Eksempel	Status
1.	Logo (versjon 1) ved siden av godkjent informasjon i en annonse om at produktet er «produsert av en EMAS-registrert organisasjon»	Tillatt
2.	Logo (versjon 1 eller 2) ved siden av godkjent informasjon om at produktet er et «miljømessig overlegent produkt sammenlignet med andre alternativer»	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), b), c), d), e) og f)
3.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon om at «energieffektiviteten i produksjonen er forbedret med 20 % fra 1996 til 1999»	Tillatt
4.	Logo (versjon 1 eller 2) i et bilde av et produkt uten ytterligere informasjon	Ikke tillatt på grunn av faren for forveksling med et produktmerke
5.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon om at «60 % av våre leverandører ble EMAS-registrert i 1998»	Tillatt
6.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon om at «årlig ajourført miljøredegjørelse er tilgjengelig hos ...»	Tillatt
7.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon om at «produktets energiforbruk er redusert med 10 % i forhold til 1997-modellen»	Tillatt
8.	Logo (versjon 2) ved siden av en godkjent redegjørelse fra en bank som forklarer hvordan miljøaspekter er integrert i bankens investeringskriterier	Tillatt
9.	Logo (versjon 2) ved siden av en godkjent redegjørelse i en detaljists katalog med en liste over miljørelaterte kriterier for dens leverandører	Tillatt
10.	Logo (versjon 2) på en redegjørelse i en detaljists katalog der det hevdes at «miljøvirkningen til varene i våre hyller er redusert med 20 % siden 1998»	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), b), c) og e)
11.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon som hevder at det er en «støyreduksjon på 10 % i forhold til 1997-modellen». Det finnes et miljømerke som krever et lavere støynivå enn det omtalte produktet. Miljømerkets kriterier er vurdert	Tillatt
12.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon som hevder at klager på vond lukt fra et slakteri er redusert med 20 % fra 1998 til 1999	Tillatt
13.	Logo (versjon 2) ved siden av redegjørelsen til et oljeraffineri som hevder at de har redusert bruken av papir med 10 % per tonn produsert bensin	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav d) og f)
14.	Logo (versjon 1 eller 2) ved siden av bildet av et feriested som ikke er registrert, i katalogen til et registrert reiseselskap	Ikke tillatt siden organisasjonen som logoen henviser til (feriestedet), ikke er registrert
15.	Logo (versjon 2) på side 2 i katalogen til et reiseselskap som gir godkjent informasjon om de tiltak som er truffet når det gjelder bærekraftig turisme	Tillatt
16.	Logo (versjon 2) i en annonse fra en papirprodusent som inneholder godkjent informasjon om kravene til leverandører når det gjelder skogsforvaltning	Tillatt
17.	Logo (versjon 2) ved siden av godkjent informasjon i et blad som er tilgjengelig om bord for et flyselskaps passasjerer	Tillatt

Nr.	Eksempel	Status
18.	Logo (versjon 2) i en annonse for absorberende papir ved siden av påstanden om at «vi har oppnådd et gjenvinningsinnhold tilsvarende kravene til miljømerket «Blå engel»	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av kravene i disse retningslinjer (nr. 5.1)
19.	Logo (versjon 2) i en annonse for et kjøleskap der det hevdes at det «overgår kravene til EF-miljømerket med 10 %»	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av kravene i disse retningslinjer (nr. 5.1)
20.	Logo (versjon 2) i en annonse for en datamaskin som inneholder deler levert av foretak som ikke er registrert, som hevder at «miljøvirkningen under produktets levetid er redusert i henhold til EMAS»	Ikke tillatt på grunn av overtredelse av vedlegg III nr. 3.5 bokstav a), b), e) og f)